

ЧАСТ
I

С любезното съдействие на Луи Замперини. Снимка: Джон Бродкин

Глава първа

МОМЧЕТО-ВЪСТАНИЧЕСКА ДРУЖИНА

На 26 август 1929 година, в една малка къщичка в Торънс, Калифорния, в мрака точно преди разсъмване едно дванадесетгодишно момче седнало в леглото си и се заслушало. Отвън нахлувал странен звук, който се усилвал все повече – приличал на тежък приглушен грохот, сякаш нещо огромно цепело въздуха... нещо, което било точно над къщата. Момчето преметнало крака на пода, хукнало надолу по стълбите, отворило с трясък задната врата и изскочило на тревата. Дворът бил обгърнат от неестествен призрачен мрак и сякаш трептял от силата на звука. Малкият застанал на поляната до по-големия си брат, който зяпал като омагьосан, с отметната назад глава.

Небето го нямало. Ниско над къщата се виждал неясният силует на нещо масивно, по-дълго от два футболни стадиона и високо колкото град, което затъмнявало звездите. Пред очите на двете момчета бавно се носел немският дирижабъл „Граф Цепелин“. Дълъг близо двеста четиридесет и пет метра и висок тридесет и четири, той бил най-голямата летяща машина, създавана някога, по-люксовна и от

най-хубавия самолет, която с лекота изминавала огромни разстояния и била строена със замах, който карал хората да ахнат. През 1929 година целият свят ѝ се дивял.

След три дни този въздушен кораб щял да може да се похвали с направо сензационно постижение – успешна обиколка на света. Пътешествието започнало на 7 август, когато „Цепелин“ отвързал въжетата си в Лейкхърст, Ню Джързи, издигнал се с дълга, протяжна въздишка и потеглил към Манхатън. Същото лято на Пето авеню щели да съборят хотел „Уолдорф-Астория“, за да отворят място за небостъргач с невиджана дотогава височина – Емпайър Стейт Билдинг. На стадиона „Янки“ в Бронкс играчите за пръв път излизали на терена с нови униформи с номера на гърба – Лу Гериг бил номер 4, а Бейб Рут, който съвсем скоро щял да удари петстотния си хоумрън – номер 3. На Уолстрийт цените на фондовата борса достигали невиджани висоти.

След като бавно минал край Статуята на свободата, „Цепелин“ се отправил на север, а после изникнал над Атлантическия океан. След известно време под него отново се появила твърда земя – Франция, Швейцария, после Германия. Дирижабълът минал над Нюрнберг, където политикът-аутсайдер Адолф Хитлер, чиято нацистка партия претърпяла смазващо поражение на изборите през 1928 година, току-що бил произнесъл реч, в която хвалел предимствата на избирателното убиване на новородени.

После исполинският балон полетял на изток от Франкфурт, където една еврейка на име Едит Франк се грижела за новороденото си момиченце Ан. „Цепелин“ завил на североизток и стигнал до Русия, а щом го зърнали, селяните в Сибир – толкова изолирани, че не били виждали дори влак – паднали на колене.

На 19 август, докато четири милиона японци му махали с кърпички и викали „Банзай!“, „Цепелин“ обиколил

Токио и се приземил на едно равно поле. Четири дни по-късно, съпроводен от мелодиите на немския и японския химн, гигантът се издигнал в прегръдката на тайфун, който вихрено го понесъл над Тихия океан, обратно към Америка. Пътниците, които гледали през прозорците, виждали само сянката му, която ги следвала сред облаци-те „като огромна акула“. Щом облаци-те се разпръснали, хората зърнали в морето огромни същества, които приличали на чудовища.

На 25 август „Цепелин“ стигнал до Сан Франциско. След като се спуснал край бреговете на Калифорния, следван от бурни аплодисменти, той се плъзнал към за-леза и навлязъл в безмълвния мрак, пресичайки грани-цата на нощта. Бавен като ленивия вятър, той минал над град Торънс, където публиката му се изчерпвала с шепа сънливи хора, сред които момче по пижама, застанало зад къщата на „Грамърси“ авеню. Стъпило босо в трева-та, точно под дирижабъла, то го гледало като хипноти-зирано и по-късно щяло да каже, че е „страховито кра-сив“. Малкият усещал ръмженето на двигателите, но не можел да различи сребрилата му кожа, дългите ребра и приличната на перка опашка. Виждал само чернотата на мястото, което заемал – не ставало дума за грандиозно присъствие, а за грандиозно отсъствие, за геометричен океан от мрак, който сякаш поглъщал самото небе.

Момчето се наричало Луи Силви Замперини, било син на италиански имигранти и се родило в Олийн, щат Ню Йорк на 26 януари 1917 година. Тежало пет килограма, а гъстата му черна коса била груба като бодлива тел. Баща му Антъни заживял сам на четиринадесетгодишна въз-раст, като първо работил в мина за въглища и се боксира-л, а после станал строител. Майка му Луиз била дребничка игрива красавица, която се омъжила на шестнадесет и го родила на осемнадесет години. В апартамента им се

говорело само на италиански, а Луиз и Антъни наричали малкия Тутс.

От мига, в който проходил, Луи не търпял да го държат в кошарката. Братята и сестрите му си спомнят, че постоянно обикалял наоколо и прескачал и животните, и растенията, и мебелите. Щом Луиз го настаняла в бебешкото столче, изчезвал и освен ако постоянно държала гърчещото се дете на ръце, обикновено нямала представа къде е.

През 1919 година, когато двегодишният Луи и по-големият му брат Пийт хванали пневмония, Луи се измъкнал през прозореца, спуснал се един етаж надолу и драснал гол по улицата, а пред удивените погледи на тълпата подире му хукнал полицаи. Скоро след това детският лекар посъветвал Антъни и Луиз да се преместят в Калифорния заради по-топлия климат. Малко след като влакът излязъл от гарата, Луи пресякъл всички вагони на бегом и скочил от задния. Влакът бавно потеглил на заден ход в търсене на беглеца и накрая застаналият до ужасената си майка Пийт го видял – Луи съвсем спокойно си вървял край линията. Щом Луиз го грабнала на ръце, той се усмихнал и казал на италиански:

– Знаех си, че ще се върнете.

В Калифорния Антъни си намерил работа като електричар в железниците и купил два декара земя на самия край на Торънс – градче с население 1800 души. Двамата с Луиз си построили едностайна къщичка без вода, с външна тоалетна и покрив, който така течал, че трябвало да слагат кофи върху леглата. Вратите нямали ключалки, а райбери, така че Луиз по цял ден седяла върху една щайга край предната врата, стиснала точилка, с която да разбие главата на всеки, който заплашва децата ѝ.

И там, и в къщата на „Грамърси“, където се нанесли след една година, Луиз успявала да прогони всички

бездомници, но не можела да задържи Луи у дома. Докато се надбягвал с колите по една натоварена магистрала, за малко да го блъсне някаква таратайка. Веднъж стъпил върху нещо остро, докато подскачал насам-натам, друг път се наложило Луиз да помоли съседа да пришие кутрето обратно към стъпалото му. Когато един ден се прибрал целият покрит с петрол, след като се изкачил по една сонда, гмурнал се в залежния басейн и едва не се удавил, били нужни четири литра терпентин и часове усилено търкане, преди Антъни да успее да разпознае сина си.

Нетърпимостта на Луи към ограниченията не се изчерпвала само със задните вагони и вратите. Още от най-ранно детство той се борел с всяко посегателство върху свободата му, всяко правило и неудовлетворено желание пораждали у него неустойимо желание да се противи. На пет години пропушил, събирайки фасове по пътя към детската градина. Една вечер, когато бил на осем години, се скрил под масата, откъдето сръчно крадял недопитите чаши с вино и ги пресушавал, докато накрая с препъвване излязъл на предната веранда и паднал в един розов храст.

Престъпването на граници доставяло огромно удоволствие на Луи, той бил неукротим и с израстването на необикновено комбинативния му ум вече не му било достатъчно просто да прави всичко наопаки. Така из Торънс се развилняло момчето-въстаническа дружина.

Ако нещо ставало за ядене, Луи го крадял. Промъквал се из уличките, стиснал парче тел, с която да бърка в ключалките и щом някоя домакиня излезела за малко от кухнята, току-що приготвената ѝ вечеря изчезвала. Ако тъкмо в този момент съседите надничали през задните си прозорци, можело и да зърнат дългокракото момче, което тичало по улицата с цяла торта в ръце.

Когато някакво местно семейство не поканило Луи на вечерно парти, той влязъл с взлом, подкупил датския им дог с кокал и отнесъл алкохола. На друго събиране пък откраднал цяло буренце с бира. Щом разбрал, че масите, на които в „Пекарна Майнзър“ охлаждали току-що опечените сладкиши, са само на една ръка от задната врата, той започнал да краде пайове и да яде до пръсване, а останалото да трупа в случай, че се наложи да обстрелва някого от засада. Когато и други крадци започнали да посягат на пекарната, Луи спрял, докато заловили конкуренцията и собствениците свалили гарда. Тогава наредил на приятелите си отново да ги оберат.

Показателно е, че разказите на Луи за детството му обикновено завършват с „и после хукнах като луд“. Хората, които обирал, често го гонели, поне двама заплашили, че ще го застрелят. За да не се окаже, че доказателствата срещу него са в ръцете му, ако случайно се натъкне на полицията, той си направил скривалища из целия град, включително пещера с три отвора, която изкопал в близката гора. Под скамейките на гимназиалното игрище брат му Пийт веднъж открил стомна с вино, открадната от Луи, из която щъкали пияни мравки.

Във файето на местното кино имало телефони и той пълнел улеите за монети с тоалетна хартия, а после редовно се връщал, за да пъкне парче тел зад заседналите вътре монети, да закачи с нея хартията и да напълни джобове си с дребни. Един продавач на метални отпадъци така и не се досетил, че ухиленото италианче, което често идвало да му продава стара мед, предишната нощ я било откраднало от собствения му склад. Докато се биел с един от враговете си край цирка, Луи открил, че понякога възрастните дават на децата пари, за да ги разтърват, така че с врага склучили примирие и обикаляли целия град, за да търсят непознати и да се преструват, че се бият.

За да си отмъсти на един кондуктор, който не спрял влака, за да слезе, Луи намазал релсите с мазнина. Когато една учителка го пратила в ъгъла, защото плюел топчета от сдъвкана хартия по другите деца, той изпуснал гумите ѝ с клечки за зъби. След като поставил рекорд по палене на огън чрез триене, той го подобрил, като накарал подпалките в бензин и ги смесил с глави от кибритени клечки, причинявайки малка експлозия. Откраднал тръбата от перколатора за кафе на един съсед, а известно време след това се настанил на едно дърво, напълнил устата си със зърна от черен пипер и започнал да обстрелва съседските момичета, които се разбягали с писъци.

Най-голямото му постижение обаче станало истинска легенда. Една нощ Луи се качил на камбанарията на една църква, вързал камбаната със струна от пиано, после седнал сред клоните на близкото дърво и на пръв поглед „спонтанният“ камбанен звън докарал полицията, пожарната и всички жители на Торънс, по-лековерните от които решили, че това е знак от бога.

Уплашило го едно-единствено нещо. Веднъж до градчето се приземил самолет и пилотът го качил в кабината за един полет. Сигурно си мислите, че такова дръзко дете би изпаднало в див възторг, но скоростта и височината изплашили Луи и от този ден нататък той не желаел дори да припари до самолет.

По време на изпълненото си с номера детство Луи не просто правел бели, но и оформял характера си. Тъй като твърдо вярвал, че е достатъчно хитър и изобретателен, за да се измъкне от всяка неприятност, той бил почти неспособен да изгуби кураж и когато историята го заправила насред войната, именно този оптимизъм бил най-ярката му черта.

Луи бил с двадесет месеца по-млад от брат си, който бил негова пълна противоположност – красив, популярен, с безупречно облекло, любезен с възрастните и добронамерен към по-малките, спокоен и естествен с момичетата и с такава трезва преценка, че дори когато бил дете, родителите му се съветвали с него. Пийт водел майка си на масата за вечеря и намествал стола ѝ, прибирал се в седем вечерта и пъхал будилника под възглавницата си, за да не събуди Луи, с когото спели в едно легло. Ставал в 2:30, три часа разнасял вестници и влагал и последната стотинка в банката, която щяла да погълне всичките му спестявания по време на Голямата депресия. Имал отличен слух и прекрасен глас и когато извеждал някое момиче на танци, винаги забучвал карфици в подгъва на крачолите си в случай, че презрамката на партньорката му се скъса. Веднъж спасил едно момиче от удавяне. Излъчвал деликатен, но впечатляващ авторитет, заради който всеки, когото срещнал, се повлиявал от мнението му, дори възрастните. Даже Луи, за когото това да не слуша никого било истинска религия, правел точно това, което казал Пийт.

За по-малкия си брат той бил божество, което пазело и него, и сестрите им Силвия и Вирджиния с грижливата ръка на родител. Луи обаче се оказвал засенчен и постоянно му се карали. Силвия си спомня как майка им със сълзи на очи му повтаряла, че ѝ се ще да прилича повече на Пийт, което го оскърбявало още повече, защото репутацията на по-големия му брат отчасти била мит. Въпреки че оценките му не превъзхождали особено двойките на Луи, директорът на училището приемал за даденост, че Пийт е отличник. Ако в нощта на чудото с църковните камбани някой насочел фенерче към дървото, щял да види, че до краката на виновника се клатят тези на брат му. Луи далеч не бил единственият син на семейство

Замперини, който често търчал по улицата, понесъл храна, която всъщност е на съседите, но на никого не хрумвало да заподозре Пийт за каквото и да било.

– Пийт никога не го хващаха – каза Силвия. – Луи го хващаха постоянно.

Дори външно Луи по нищо не приличал на другите деца. Бил съвсем дребен и през първите години, прекарани в Торънс, дробовите му все още били слаби след пневмонията, така че всяко момиче в града можело да го надбяга. Чертите на лицето му, които впоследствие щели да се разберат чудесно по между си, растели с различна скорост, така че то изглеждало така, сякаш го е съгласувал комитет. Крайчетата на ушите му стърчели встрани от главата като пистолети в кобур, а над тях се развявал ураган от черна коса, който Луи искрено ненавиждал. Редовно го нападал, въоръжен с машата на леля си Марджи, всяка нощ спял с чорап на главата и се мажел с такива количества зехтин, че на път за училище го следвало ято мухи. Нищо не помагало.

На всичкото отгоре бил италианец, а през двадесетте години в Торънс хората толкова презирали тази народност, че когато семейство Замперини се появили за пръв път, съседите изпратили петиция в общината да ги изселят. Луи проговорил английски едва когато тръгнал на училище и не можел да скрие произхода си. В детската градина оцелял, като отказвал да си отвори устата, но в първи клас, когато избълвал „brutte bastarde!“ по адрес на някакво момче, учителите му се усетили и го унизили още повече, като го оставили да повтаря.

Луи бил като белязан – привлечени от необичайната му външност, местните хулигани го замеряли с камъни, дразнели го, биели го и го ритали с надеждата да го

принудят да псува на италиански. Веднъж той се опитал да ги умилостиви с обяда си, но те го изяли и отново го пребили, оставяйки го плувнал в кръв. Ако избягал или заплачел, всичко това щяло да приключи, но той не правел нито едното, нито другото.

– И до смърт да го биеха – казва Силвия, – той никога не плачеше, нито охкаше. Просто вдигаше ръце пред лицето си и търпеше.

Щом наближил тринадесет, Луи рязко се променил. Резервиран и докачлив, той обикалял из покрайнините на Торънс, а единствените му приятели били няколко гамена, които го приели за водач. Той толкова мразел микробите, че не допускал никой да се доближава до храната му. Макар че можел да бъде много мил, често избухвал и се държал буйно. Преструвал се на безчувствен, но всъщност тайно се измъчвал. На път за поредното парти децата често го виждали да се мотае отвън – не му стигал куражът да влезе.

Раздразнен от неумението си да се отбранява, той решил да се научи. Неговият баща му показал как да тренира с боксов чувал и му направил щанга от парче тръба и две метални кутии от кафе, пълни с олово. Следващият път, когато го нападнал побойник, Луи се привел наляво и замахнал с десния си юмрук, улучвайки момчето право в устата. То изпищяло, стиснало в ръка счупения си зъб и побягнало, а Луи никога не забравил лекотата, която го обзела на път към къщи.

С течение на времето характерът му станал по-див, фитилът му – по-къс, а уменията му – по-големи. Ударил шамар на момиче, блъснал учител, замерил полицаи с гнили домати, момчетата, които го дразнели, започнали да се прибират у дома с подути устни, а побойниците

се научили да го избягват. Веднъж се натъкнал на Пийт, който тъкмо се канел да се сбие с друго момче в двора им. И двамата били вдигнали юмурици пред брадичките си и всеки чакал другият да замахне пръв.

– Луи не издържа – спомня си Пийт. – Подскачаше край нас и викаше: „Удари го, Пийт, удари го, Пийт!“ Аз стоях и чаках, но изведнъж Луи се обърна и удари онзи право в корема. После хукна като вихър!

Антъни Замперини бил на път да полудее. Полицайте сякаш всеки ден дежурели пред вратата им, за да четат конско на Луи. Трябвало да се извинява на съседите, а щетите, нанесени от сина му – да компенсира с пари, с които не разполагал. Макар че обожавал момчето си, Антъни много се дразнел от поведението му и често здравата го налагал. Веднъж го спипал да се измъква през прозореца посред нощ и така го ритнал по задника, че Луи отхвъркнал нагоре. Той изтърпявал наказанията си мълчаливо, без сълза да пророни, а после повтарял същите провинения, просто за да докаже, че може.

Майката му Луиз подходила другояче. Той бил нейно копие, включително живите му сини очи. Бутнели ли я, тя блъскала – ако в месарницата успеели да ѝ пробутат некачествено месо, тя се понасяла натам с тигана в ръка. Много обичала белите и веднъж намазала една кръгла картонена кутия със захарна глазура, за да я подари на съседа за рождения му ден. Той веднага посегнал да разреже „тортата“ и ножът му заседнал. Когато Пийт и казал, че ще си изпие рициновото масло, ако му даде кутия бонбони, тя се съгласила и щом той си изпил дозата пред очите ѝ, му дала една празна кутия.

– Нали помоли за кутия, миличък – усмихнала се тя.
– Ами, ето ти я.

Освен това Луиз отлично разбирала ината на Луи. Една година, в Нощта на Все светии, се маскирала на момче и

хукнала из града, за да събира бонбони със синовете си. Банда хлапетии я взели за някой от местните побойници, сборичкали се с нея и се опитали да ѝ откраднат панталона. Когато ченгетата я прибрали за хулиганство, дребничката Луиз Замперини, майка на четири деца, била в центъра на мелето.

Тя знаела, че като наказват Луи, само го провокират допълнително и решила да го промени подмолно, като си намери информатор сред съучениците му. Подкупила ги с домашно приготвен пай и успяла да вербува едно мекушаво момче на име Хю, чиято любов към сладкишите го принудила да предаде Луи. Изведнъж се оказало, че Луиз във всеки един момент знае какво крои синът ѝ и децата ѝ започнали да се чудят дали пък не е станала ясновидка. Убеден, че Силвия го порти, Луи отказал да седи до нея на вечеря и се хранил встрани, нацупен и самотен, точно до отворената фурна. Веднъж така ѝ се ядосал, че я погнал из квартала. Това бил единственият път, когато тя успяла да го надбяга и се скрила в бараката на баща им, но Луи я изкарал от там, като пуснал при нея еднометровия си смок. Силвия се заключила в семейната кола и не излязла цял следобед.

– Въпросът беше на живот и смърт – казва тя седемдесет и пет години по-късно.

Въпреки усилията си, Луиз не успяла да промени Луи. Той избягал и дни наред обикалял из Сан Диего, а нощем спял под един надлез. Опитал се да възседне един кастриран бик в пасището, а той го метнал сред клоните на едно повалено дърво и Луи закуцукал към къщи, превързал раздраното си коляно с носна кърпа. Двадесет и седемте шева обаче не го укротили. Той ударил едно момче с такава сила, че му строшил носа, а друго овесил надолу с главата и запушил устата му с тоалетна хартия. Родителите забранили на децата си да го доближават, а

един вбесен от кражбите му фермер заредил пушката си с каменна сол и го прострелял точно в опасната кост. Скоро след това Луи така пребил едно момче, че то се проснало в безсъзнание в канавката, а той се изплашил, че го е убил. Като видяла кръвта по юмруците му, Луиз избухнала в сълзи.

Малко преди да постъпи в гимназията в Торънс, Луи приличал не толкова на палаво хлапе, колкото на опасен млад мъж. След дванадесети клас образованието му щяло да приключи – за университет нямало пари, а надницата на Антъни свършвала преди края на седмицата и Луиз трябвало да импровизира гозби от патладжани, мляко, стар хляб, диви гъби и зайците, които Луи и Пийт отстрелвали в полето. Оценка на Луи били слаби, а специални умения не притежавал, така че нямало надежда да получи стипендия. Малко вероятно било да си намери и работа – Голямата депресия била във вихъра си и безработицата наближавала 25%. Луи нямал амбиции – когато го питали какъв иска да стане, той отвърщал „каубой“.

През тридесетте години на двайсети век американците били обсебени от псевдонауката, наречена „евгеника“ и обещанието ѝ да заздрави човешката раса, като отстрани „негодните“ от генетичния ѝ фонд. Наред със „слабоумните“, лудите и престъпниците, сред „негодните“ влизали жените, които водели сексуален живот, без да са омъжени (смятало се, че това е психично заболяване), сираците, сакатите, бедните, бездомните, епилептиците, слепите и глухите, алкохолиците, всички, които мастурбирали, както и момчетата, чиито гениталии надвишавали определен размер. Някои поклонници на евгениката подкрепяли евтаназията и хиляди хора намерили смъртта си в лудниците, било чрез „смъртоносно

занемаряване“, било чрез убийство. В една клиника за психичноболни пръскали новопостъпилите с мляко от крави, болни от туберкулоза, убедени, че ще загинат само „негодните“. Умирали четирима от всеки десет пациента. Едно от по-популярните оръжия на евгениката била принудителната стерилизация, приложена на множество нещастници, паднали в ръцете на местните правителства – понякога заради нарушения, друг път – заради лош късмет. До 1930 година, когато Луи бил на тринадесет, в Калифорния били луднали по евгениката и смятали да стерилизират двадесет хиляди души.

Година-две по-късно реалността разтърсила и Торънс – едно момче от квартала на Луи било обявено за слабоумно и вкарано в лудница. Единствено отчаяните усилия на родителите му, които наели адвокат с финансовата помощ на всички съседи, успели да го спасят от стерилизация. След като Пийт и двете момчета се заели да му помагат с уроците, момчето станало отличник, а Луи, подозрителният италианец, който постоянно бил на косъм от поправителното училище, вечно се забърквал в неприятности и изкарвал само слаби оценки, си дал сметка, че поддръжниците на евгениката искат да избият именно аутсайдерите като него. Осъзнал какво рискува и това го потресло. Дал си сметка, че няма нищо общо с човека, в който се е превърнал и колебливо се опитал да се сближи с останалите. Измил пода в кухнята, за да изненада майка си, но тя решила, че го е направил Пийт. Докато баща му бил извън града, Луи ремонтирал двигателя на семейната кола, изпекъл бисквити и ги раздал, а когато майка му, изтощена от цялата бъркотия, го изгонила от кухнята, той продължил у съседите. След това върнал почти всичко, които бил откраднал.

– Голямо сърце имаше – казва Пийт. – Раздаваше всичко, независимо дали е негово, или не.

Всеки опит да се поправи се обръщал срещу него. Луи се усамотявал, четял книги от Зейн Грей и му се искало да се пресели в тях – виждал се като самотен ездач на границата, откъснат от света. Често наобикалял киното, за да гледа филми с Джон Уейн и губел нишката, докато се взирал в пустите пейзажи. Понякога нощем изваждал дюшека си навън, за да спи сам, а друг път лежал буден до стената, окичена с плакати на Том Микс и неговия кон-чудо Тони и имал чувството, че се е оплел в нещо, от което не може да се откопчи.

От спалнята в дъното се чувал шумът от преминаващите влакове и докато лежал до спящия си брат, Луи се вслушвал в приглушения грохот, който ту се надигал, ту спадал, и в сирената, която сякаш го викала, а после замлъквала. Този звук го карал да настръхне. Изгубен в копнежите си, Луи си представял, че е във влака и пътува към места, които не може да види, и че се смаява все повече и повече, докато накрая съвсем изчезва.

Глава втора

ЛУД БЯГ

Промяната у Луи Замперини започнала през 1931 година. Тогава той бил на четиринадесет години и докато си стоял в ателието на ключарите, чул един от тях да казва, че ако пъхнеш случаен ключ в случайна ключалка, шансът да съвпадне е едно на петдесет. Вдъхновен от тези думи, Луи започнал да събира ключове и да ги изпробва в ключалките, но без успех, поне докато пъхнал този от дома си в ключалката на училищния салон. Известно време след това започнало първенството по баскетбол и се оказало, че между броя на продадените билети и този на хлапетата по скамейките има значително разминаване. В края на годината някой се усетил и Луи за пореден път бил завлечен в директорския кабинет. В Калифорния учениците, родени през зимата, преминавали в следващия клас през януари и Луи тъкмо щял да мине в девети. Директорът го наказал, като му забранил да участва в спортните отбори и социалните клубове, но Луи, който никога никъде не членувал, изобщо не се трогнал.

Щом научил какво е станало, Пийт веднага отишъл в дирекцията заедно с майка си. Тя почти не говорела

английски, но той я довел, за да изглежда по-убедителен и казал, че Луи жадува за внимание, но тъй като никой никога не го е хвалил, той си търси наказания. Пийт настоял, че ако брат му получи признание, че е направил нещо както трябва, това ще го вкара в правия път и помолил директора да му позволи да спортува нещо. Онзи отказал, а Пийт го попитал няма ли да се засрами от себе си, ако остави Луи да се провали – нагла фраза за младеж на шестнадесет години, но Пийт бил единственият в Торънс, на когото подобна забележка можела не просто да се размине, а и да постигне желаната цел. Така Луи получил разрешение да започне да тренира лека атлетика през 1932 година.

Пийт имал големи планове за него – самият той щял да завърши с десет спортни грамоти, три по баскетбол и три по бейзбол. Като бегач обаче бил спечелил цели четири, подобрявайки училищния рекорд на половин миля и поставяйки свой собствен на една миля – 5:06. Именно там бил най-силен и като гледал Луи, чието единствено предимство бил бързият старт, Пийт смятал, че вижда у брат си същия начеващ талант.

Оказало се обаче, че Луи ще излезе на пистата не заради Пийт, а заради слабостта си към момичетата. През февруари деветокласничките решили да организират състезание между паралелките. В неговия клас имало само четири момчета и единствено дългокракият Луи изглеждал като потенциален бегач, така че момичетата чаровно го помолили и без да се усети, той се намерил на пистата бос, готов да се състезава на 500 метра. Всички хукнали, той ги последвал, размахвайки лакти и останал последен. Докато с мъка тичал към финиша, чул хихикане, излязъл от пистата и се скрил под скамейките, задъхан и унизен. Треньорът измърморил, че „на това хлапе мястото му е навсякъде другаде, но не и на пистата“, а Пийт отговорил: „Това е брат ми.“

От този ден нататък постоянно го карал да тренира, а накрая дори го завлякъл на още едно състезание. Луи нацупено подтичвал край останалите, набивайки крака, но когато децата започнали да го окуражават, вложил достатъчно старание, за да задмине едно момче и да се класира на трето място. Ненавиждал тичането, но аплодисментите му действали като наркотик, а възможността да получи още стигала, за да го убеди да продължи. Пийт всеки ден го влачел на тренировки, следвал го, яхнал велосипеда си и го пляскал с пръчка. Луи влачел крака, превивал се на две, щом го заболял стомахът и се отказвал в мига, в който усетел някаква умора. Пийт обаче го принуждавал да стане и да продължи и скоро той започнал да печели. На края на сезона станал първото момче в Торънс, което се класирало на градските финали и финиширал пети.

Пийт бил прав за таланта му, но на Луи му се струвало, че тренировките са просто поредното ограничение. Нощем продължавал да се вслушва в сирените на преми-наващите влакове и една лятна нощ през 1932 просто не издържал.

Всичко започнало, когато баща му го помолил да свърши нещо в двора. Луи възразил, избухнала кавга, той нахвърлял няколко ката дрехи в една торба и изхвъркнал през вратата. Родителите му наредили да остане, но не могли да го убедят. Докато излизал, майка му хукнала към кухнята и се върнала с един сандвич, увит в хартия. Луи го пхнал в чантата си и потеглил, но едва бил излязъл от двора, когато чул, че някой го вика. Щом се обърнал, видял баща си, който му подавал два долара със сърдито изражение. Сумата била голяма, особено за човек, чиято надница не стига до края на седмицата. Луи взел парите и тръгнал. Подкарал със себе си и един свой приятел и двамата отпътували към

Лос Анджелис на автостоп. През нощта разбили две коли и спали на задните седалки, а на другия ден се качили на покрива на един влак и потеглили на север.

Пътуването било истински кошмар – момчетата се заключили в един товарен вагон, където било толкова горещо, че ги обзело отчаяно желание да избягат. Луи сграбчил парче ръждив метал, захвърлено на пода, покачил се на раменете на спътника си, пробил дупка в покрива, промушил се навън и му помогнал да се изкачи, но се порязал дълбоко. После ги открил пазачът на влака и ги принудил да скочат в движение, като ги заплашил с пистолет.

След като няколко дни вървели пеш и бягали от градините и бакалиите, където без успех се опитвали да отмъкнат храна, двамата се върнали на линията и седнали на земята. Били мръсни, насинени, потни и изгорели от слънцето и тъкмо споделяли една открадната бобена консерва. Край тях с грохот минал влак и Луи вдигнал глава.

– Видях... прекрасни бели покривки и кристални сервизи, и храна, и хора, които се смееха, забавляваха се и се хранеха – разказвал по-късно той. – През това време аз треперех и дъвчех някакъв мизерен боб.

Спомнил си парите в ръката на баща му и страха в очите на майка му, докато му давала сандвича, станал и потеглил към дома. Щом стигнал до входната врата, Луиз се хвърлила на врата му, проверила дали е ранен, отвела го в кухнята и му дала една бисквита. Щом се прибрал и го зърнал, Антъни се отпуснал на един стол, а лицето му сякаш увиснало от облекчение. След вечеря Луи се качил горе, проснал се в леглото и прошепнал на Пийт, че се предава.

През лятото на 1932 Луи само тичал. Негов приятел го поканил в една хижа в индианския резерват „Кахуила“ в пустинята в южна Калифорния. Всяка сутрин той ставал по

изгрев слънце, взимал пушката и тичал из храсталака, нагоре и надолу по хълмовете, през пустинята и деретата. Преследвал дивите коне, шумгвал се сред стадата им и напразно се опитвал да сграбчи малко грива в шепата си и да се метне на гърба на някое животно. Плувал в серния извор, наблюдаван от жените от племето Кахуила, които перели на камъните, а после се протягал, докато слънцето го изсуши. Всеки следобед побягвал обратно към хижата и по пътя застрелвал по един заек за вечеря, а вечер се качвал на покрива, лягал по гръб и четял романи от Зейн Грей. Щом слънцето залезело и буквите избледнеели, той се оглеждал, трогнат от красотата на пейзажа и наблюдавал как от сив той става лилав точно преди мракът да слее небето и замята в едно. Сутрин отново ставал, за да тича – не от нещо или към нещо, нито заради или въпреки някого. Тичал, защото тялото му искало това. Опърничавостта, предпазливостта и желанието му да се противи изчезнали напълно. Луи усещал само покой.

Когато се върнал у дома, мислел единствено за пистата. Всички усилия, които доскоро влагал в крадене, сега се концентрирали в желанието му да тича. Когато излизал да разнася вестници, Луи тичал по целия път, до училище и обратно, и до плажа и обратно, точно както го съветвал Пийт. Рядко оставал на тротоара и влизал в съседските дворове, за да прескача храстите. Отказал и алкохола, и цигарите. За да развие белите си дробове, тичал до басейна в Редоно Бийч, гмуркал се до дъното, хващал се за запушалката и всеки път оставал долу малко по-дълго. Накрая можел да издържи цели три минути и четиридесет и пет секунди, а хората постоянно скачали да го спасяват.

Луи си намерил и модел за подражание. През тридесетте години бягането било много популярно и всички знаели имената на елитните състезатели. Сред тях бил и Глен Кънингам, рекордьор на една миля от Канзас. Като малък в училището в родния му град станала експлозия, която

убила брат му и обезобразила краката и торса му. Месец и половина не можел да сяда, а за да се изправи, му било нужно още повече време. Тъй като не можел да изпъва коленете си, той се придвижвал, като се залавял за столовете, а краката му се влачели по пода. После започнал да се държи за опашката на семейното муле, а накрая, увиснал на опашката на добродушния кон Пейнт, той се научил и да тича, макар че в началото болките били неописуеми. След няколко години започнал да се състезава, да чупи рекорди и да оставя останалите състезатели далеч зад себе си. През 1932 скромният, благ Кънингам, чиито крака и гръб били покрити с плетеница от белези, вече бил истинска сензация и скоро щял да бъде признат за най-великият бегач на една миля в американската история. Луи намерил своя герой.

През есента на 1932 година Пийт постъпил в държавния колеж „Комптън“ и станал звезда сред бегачите там, но почти всеки ден пътувал до дома, за да тренира брат си, да тича до него, да укротява мятащите се лакти и да го учи на стратегия. Луи притежавал рядко биомеханично предимство – когато единият му крак тръгвал напред, бедрото му се извъртало в същата посока и заради това крачката му била необичайно голяма – два метра и десет сантиметра. След като го наблюдавала от оградата на гимназията, една от мажоретките го описала само с една дума: „Връъъх!“ Пийт смятал, че разстоянията, на които се състезавал Луи, са твърде малки. Трябвало да мине на една миля, също като Глен Кънингам.

През януари 1933 година Луи минал в десети клас. Тъй като вече не бил нито резервиран, нито заядлив, съучениците му го харесали и го поканили на ежегодния купон пред местната будка за хамбургери. Заедно с тях

Луи пял под съпровода на четириструнна китара и участвал в състезанията по хвърляне на вързана на възел хавлиена кърпа, които неизменно завършвали с произшествие – обикновено някой блъскал мажоретка в контейнера за боклук. Луи се възползвал от неочакваната си популярност, за да се кандидатира за президент на випуска и спечелил, като използвал речта, с която Пийт спечелил същия пост в „Комптън“. Най-хубавото било, че момичетата неочаквано започнали да го харесват. Докато се разхождал сам на шестнайсетия си рожден ден, шестнадесет кикотеци се мажоретки го издебнали от засада. Едната седнала отгоре му, а останалите го плеснали по задника шестнадесет пъти – плюс още веднъж за из път.

През февруари спортният сезон започнал и Луи решил да провери дали е напреднал след толкова тренировки. Метаморфозата му била смайваща. Обут в черни копринени шорти, които майка му ушила от една стара пола, той спечелил състезанието на 880 ярда, подобрявайки училищния рекорд на Пийт с цели две секунди. Седмица по-късно се състезавал с първенците на една миля, вземайки разстоянието за 5:03, с три секунди по-бързо от Пийт. На следващото състезание пробягал милята за 4:48, а след още три поставил щатски рекорд – 4:50. В началото на април паднал на 4:46, а в края на април – на 4:42. „Олеле майко, олеле майко! – написали в местния вестник. – Тоя малкия дали може и да хвърчи? Да, за малкия Замперини говорим!“

Почти всяка седмица Луи се състезавал на една миля, за три месеца подобрил собствения си резултат с 21 секунди и до края на сезона останал непобеден. Когато в гимназията не останали хора, които да не е надбягал, той се изправил срещу Пийт и още тринадесет колежани на стадиона в „Комптън“. Състезавали се на две мили. Макар че бил едва шестнадесетгодишен и за пръв път се явявал на такова разстояние, той излязъл с петдесет ярда

пред останалите. След това се явил на състезанието на две мили по пресечен терен, организирано от Калифорнийския университет в Лос Анджелис, където бързо излязъл напред и тичал толкова леко, че му се струвало, че стъпалата му не докосват земята. Когато изминал половината път, вече бил дръпнал на 200 ярда пред останалите и зрителите започнали да спорят кога момчето с черните шорти ще колабира. Луи обаче не колабирал. След като пресякъл финиш линията, поставяйки нов рекорд, той се обърнал да погледне дългата писта. Останалите бегачи дори не се виждали – той ги бил изпреварил с повече от 400 ярда.

Струвало му се, че ще припадне, но не от изтощение. Просто най-сетне знаел кой е.

През 1933 г. Луи печели състезанието на две мили по пресечен терен, организирано от Калифорнийския университет в Лос Анджелис, като надбягва останалите с четвърт миля. Пит тича отзад към него за да го поздрави. *От архива на Луи Замперини.*